

Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket fusionerer

Danmark får fra 1. januar 2017 et samlet nationalbibliotek med to betjeningssteder i hhv. Aarhus og København. Samtidig tiltræder Statsbibliotekets hidtidige leder, Svend Larsen (billedet), som direktør for den nye institution.

ved redaktør Jakob K. Meile

Svend Larsen. Foto: Thomas Søndergaard

Som det efterhånden vil være de fleste bekendt fra dagspressen har regeringen i september 2016 besluttet at sammenlægge Det Kongelige Bibliotek med Statsbiblioteket i Aarhus.

De to institutioner har gennem mange år haft et tæt samarbejde i kraft af deres rolle som landets to nationalbiblioteker; en opgave, der er blevet løst bl.a. ved materialespecialisering (f.eks. har Statsbib-

lioteket ansvaret for bevaring af de danske audiovisuelle udgivelser), og gennem de seneste år er samarbejdet kun blevet forstærket som følge af den 'digitale udfordring'. Eksempelvis drives *Netarkivet* (som indsamler og bevarer hele .dk-domænet) i fællesskab.

Her på Slotsholmen i København har vi i det seneste årti været gennem et par store fusioner, men den forestående er dog den største hidtil: I 2005 blev KB lagt sammen med det daværende DNLB – *Danmarks Natur- og Lægevidenskabelige Bibliotek*, idag kendt som KUB Nord (Københavns Universitetsbiblioteks nordre afdeling på Nørre Allé), og et par år efter blev *Dansk Folkemindesamling* indfusioneret i Det Kongelige Bibliotek.

Senest er også *Danmarks Kunstabibliotek* på Charlottenborg blevet en del af KB (se *Magasin* 2016:2).

Set udefra kan det måske virke som en evig stræben efter *størrelse* som et mål i sig selv, men for bibliotekerne er det et logisk svar på tidens krav: Dels bliver en stadigt større del af samlingerne digitale (og det er – til de flestes overraskelse – en del dyrere at bevare digitale materialer

Den nye institution i tal

Statsbiblioteket og Det Kongelige Bibliotek har i 2016 nettoudgiftsbevillinger på hhv. 165,7 mio. kr. og 335,7 mio. kr. på finansloven.

Der er i 2016 ansat 220 årsværk på Statsbiblioteket og 413 årsværk på Det Kongelige Bibliotek.

Et årsværk er principielt identisk med en fuldtidsstilling, men mange årsværk består af studentermedhjælpere og andre deltidsansatte.

Magasins læsere ved, hvordan Den Sorte Diamant ser ud, så her bringer vi et billede af den anden part i fusionen: Statsbiblioteket ligger i Universitetsparkens nordvestlige hjørne, hvor Langelandsgade krydser Nordre Ringgade. Her knejser bogtårnet højt over omgivelserne; det er synligt ikke blot fra hele universitetets område, men fra store dele af Aarhus. Indgangen på Victor Albecks Vej vender ind mod parken, i midten af den lange bygning (midt i billedet).

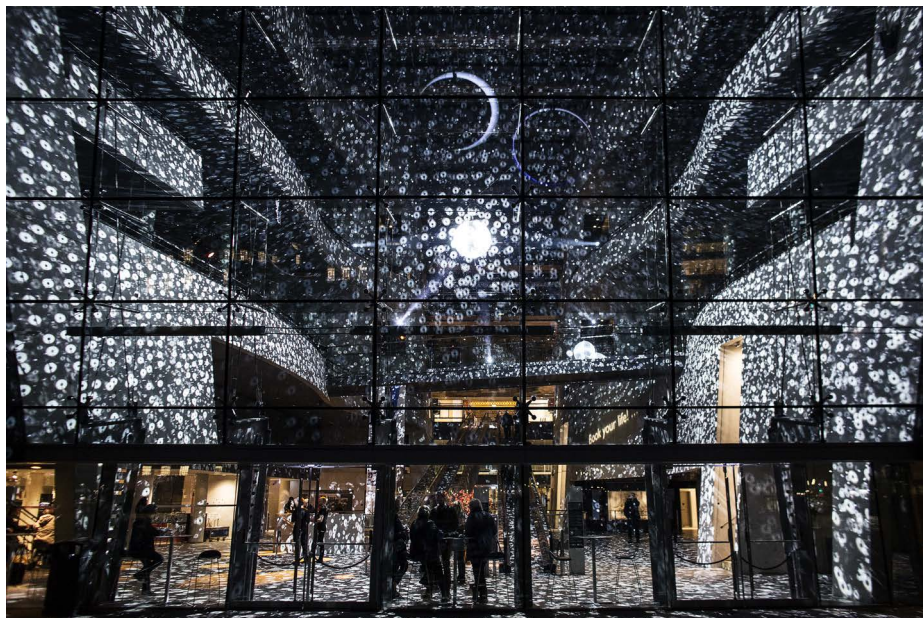
end fysiske ditto); dels består en stor del af udlånene til især universitetsforskere og -studerende af elektroniske tidsskrifter fra udenlandske forlag, som opkræver licenser herfor i omfangsrige pakker (lidt som man kender det fra kabel-tv-pakker), der kan være svært overkommelige for mindre institutioner.

Med andre ord er der god mening i galskaben: stordrift lønner sig på dette område. Og – måske er Danmark med sine kun 5½ mio. indbyggere (til sammenligning 2 mio. færre end London) ikke stort nok til at rumme mere end een institution til varetagelse af nationalbiblioteksopgaven!

En kort overgang var det tanken, at den nye institution skulle hedde *Nationalbiblioteket*, sådan som man kender det fra f.eks. Frankrig og Norge, men kort efter sin tiltrædelse 28. november omgjorde kulturminister Mette Bock (LA) denne beslutning: Den nye institution ser dagens lys under navnet *Det Kongelige Bibliotek*.

Samtlige betjeningssteder i både København og Aarhus fortsætter uændret, og den nye institution forbliver universitetsbibliotek for såvel Aarhus' som Københavns Universitet.

Følg udviklingen i fusionsarbejdet på <www.kb.dk> under 'Nyheder' – 'Presse'.

Diamanten var smukkere end nogensinde før på årets kulturnat; med lysinstallationer og ikke mindst byens største diskokugle skabtes et magisk rum i Atriet. Foto: Niels Hougaard

Kronik

Efterårets begivenheder i Diamanten

Bøger og bibliotek

Bogforum

Det Kongelige Bibliotek havde i weekenden 11.-13. november 2016 stand på årets Bogforum, sammen med Museum Tusulanums Forlag og Syddansk Universitetsforlag. Biblioteket var vært for en række foredrag med bibliotekets forskere; bl.a. blev den store serie COMDC (*Catalogue of Oriental Manuscripts, Xylographs etc. in Danish Collections*) præsenteret i anledning af dens forestående afslutning, og om søndagen var der arbejdende konservatorværksted på standen.

Kulturnatten – mad, musik og erotik

I anledning af efterårets store udstilling *OPSLAG NEDSLAG – Danske kunstnerbøger* (se side 67f.) hyldede Det Kongelige Bibliotek den trykte bog på Kulturnatten 2016. En bog giver en helt særlig fornemmelse. Følelsen af at sidde med noget vægtigt, fyldigt og væsentligt i hånden. Medarbejdere fra bibliotekets forskellige afdelinger viste, hvordan bogen kan udformes og levnedegøres, og de fortalte om særligt udvalgte bøger fra samlingerne.

I Oktagonens vin- og østersbar vistes frække bøger fra bibliotekets erotiske og hemmelige samling, og ved restaurant søren k vistes kogebøger fra før og nu. Imens blev Atriets åbne rum udfyldt af lysinstallation og projicering af citater og visdomsord fra husets skatte.

Det Kongelige Bibliotek på nettet

Ca. 10.000 ældre noder kan nu bestilles som gratis PDF

I Det Kongelige Biblioteks onlinekatalog REX kan man søge i alle Musiksamlingsens noder, og vi har nu gennemført en masserettelse, der betyder, at man kan bestille ca. 10.000 ældre trykte node-titler som gratis PDF-fil. Tilbudet gælder noder, som opfylder en række betingelser, vigtigst er, at komponisten skal have været død i mere end 70 år, hvorved ophavsretten er udløbet; desuden skal materialet være dansk eller dansk-relateret.

Illegale sange og viser fra besættelsen

I Det Kongelige Biblioteks samling af illegale blade og bøger findes gruppen "Digte, sange og viser" (i alt 8 bind), som nu er tilgængelig online.

Materialegruppen bringer overvejende tekster, men til tider er der tilhørende melodiangivelser, og i andre tilfælde kan man næsten gætte sig til melodien. Dog er en del tekster blot tænkt som poetiske udtryk.

Seminarer

Boghistorisk seminar

Fredag den 28. oktober 2016
Blixen

Programmet bestod af fem foredrag, der hver især blev efterfulgt af diskussion.

Lektor Kristina Lundblad fra Lunds Universitet talte om bogen i spændingsfeltet mellem økonomi og æstetik gennem 500 år; udgaveleder Klaus Nielsen fra

Grundtvig Centret, Aarhus Universitet, talte om den kommende udgave *Grundtvigs Værker* – mellem bibliofili, filologi og digital humaniora; postdoc Jonatan Leer fra Danmarks Pædagogiske Universitet holdt foredrag om den danske børnekogebog og Elisabeth Eide fra Nasjonalbiblioteket i Oslo belyste det romantisk venskab i guldalderen gennem dagbøger.

Endelig krydredes dagen med en omvisning i udstillingen *OPSLAG NEDSLAG – Danske kunstnerbøger* ved kurator Thomas Hvid Kromann og udstillingsarkitekt Christina Back – begge fra vore egne rækker.

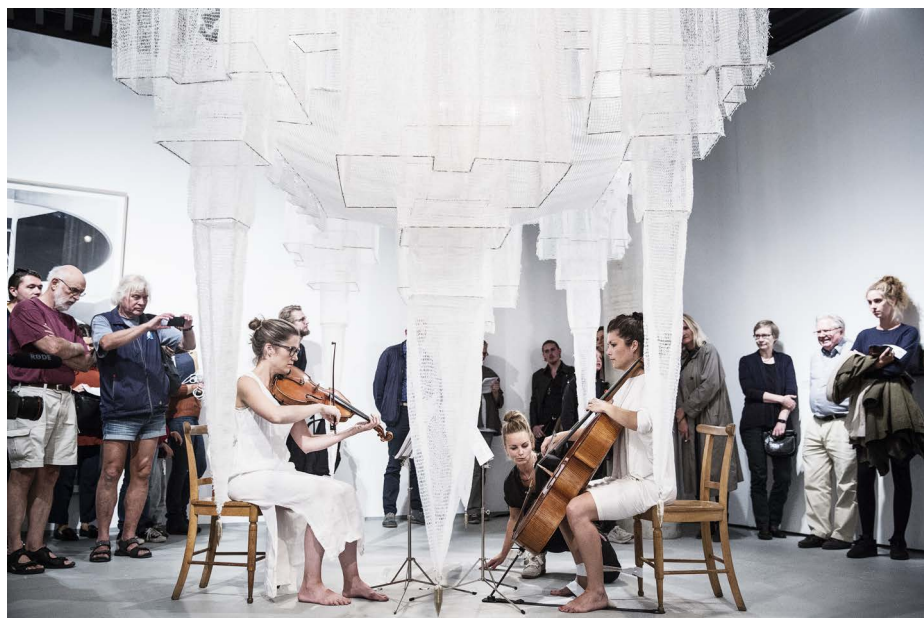
Komponister på scenen

Lørdag den 17. september 2016
Atriet, Rotunden og Blixen

En temadag om komponistens forandrede rolle i samtidens kunstmusik med seminar og uropførelse af nye værker – med komponister på scenen.

Nye tendenser på scenerne for kunstmusik manifesterer sig i disse år. Komponisten, der traditionelt identificeres som ophavsmand til den klassiske musiks partiturer, træder nu frem på scenen og er med i opførelsen af sin musik. Hermed sker der også en ændring af komponistens rolle som skabende kunstner, af processen frem mod opførelsen, af det endelige kunstneriske udtryk og af bevaringen af værket for eftertiden.

Denne nye tendens stod i centrum af temadagen, der bl.a. bød på indvielse af lydinstallationen *Run Time Error* (2009/16), der fremover vil stå på Det Kongelige Bibliotek som en fast installation i Den Sorte Diamant. Ophavsmanden, Simon Steen-Andersen, opførte på dagen en ny version af værket, som var bestilt

Komponister på scenen: Louise Alenius (halvt gemt bag celloen) i sit værk Rouge, der netop kredser om forholdet mellem komponist og musiker. Foto: Niels Hougaard

af Det Kongelige Bibliotek. Desuden uropførte komponisterne Louise Alenius, Krishve og Juliana Hodkinson værker bestilt og komponeret til lejligheden.

Efter koncerterne var der musikfagligt seminar med følgende indlæg:

- Sanne Krogh Groth: Om autentisk amatørisme og professionel pinlighed
- Torben Sangild: Performativ persona – om kunstneren på scenen
- Henrik Frisk: Hell is full of musical amateurs, but so is heaven
- Trond Reinholdtsen: Total kontrol og absolut frihed. Om enmandsoperaprojektet Den Norske Opra
- Arnbjörg Danielsen: Komponeret/ dekomponeret teater. Æstetikker, processer og andet godt

Fotografi – Arkiv – Arkitektur

Fredag den 25. november 2016, Blixen

Arkitekturfotografiet rummer en mangfoldighed af udtryk og bevæger sig på tværs af genrer og fagfelter. Med udgangspunkt i det arkitekturfotografiske tema afholdtes dette seminar om forholdet mellem arkitekturen og billederne af den.

Seminaret belyste fra forskellige vinkler centrale aspekter af arkitekturfotografiet, fra det repræsenterende arkitekturfotografi til de kunstneriske fortolkninger af arkitektur og det urbane rum. Hvad sker der med arkitekturen i mødet med fotografiet? Hvordan har den fotografiske æstetik på feltet udviklet sig? Hvilken betydning har fotografier for vores måde at opfatte arkitektur og byrum?

Tema: Brevet

Dette efterår satte Det Kongelige Bibliotek fokus på *brevet* som genre; dels gennem et forskningsseminar, dels gennem en række offentlige foredrag samt forskellige brevskrivningsarrangementer.

Det personlige papirbrev er et uddøende fænomen. Vi skriver e-mails, sender tekstbeskeder og opdaterer vores facebook-profiler. Den skriftlige kommunikation er blevet hurtig, kort og hyppig – nogen ville sige upersonlig og uden fordybelse. Måske af samme grund oplever vi i dag en stor interesse for brevenren, både i forskningskredse og i den offentlige bevidsthed. Denne interesse viser sig i aktuelle forskningsprojekter på Det Kongelige Bibliotek, hvor flere brevudgivelser, bl.a. med hidtil upublicerede Karen Blixen-breve, er på vej, og ligeledes i udviklingen af en national brevbase med titlen *Danmarks Breve*, der vil indeholde alle kategorier og typer af private breve fra det 16. århundrede til i dag.

I den brede offentlighed viser interessen for brevet sig bl.a. i en begejstring over det engelske brevprojekt *Letters of note*, hvor den dertilhørende blog, bog og de offentlige oplæsninger har tiltrukket en stor publikumsskare.

Med venlig hilsen ...

Et forskningsseminar om breve

Fredag den 18. november 2016, Blixen

På seminaret blev brevet lagt under forskerens lup af otte forskere fra forskellige fag, der fra hver deres vinkel har beskæftiget sig med brevet som forskningsobjekt. Seminaret havde tre overordnede temaer:

- Brevet som genre: retorik, historik og form
- Brevet og kunsten: kunstnerkorrespondancer og brevet som kunstværk
- Brevet som privat rum: korrespondancer og menneskelige relationer

Brevskrivningskoncert

Onsdag den 21. september og igen

torsdag den 24. november 2016

Læsesal Nord

I Læsesal Nord kunne man på disse to aftener, efter læsesalens normale lukketid, i ro og mag og med et glas vin til få sluppet af i tankerne og skrive et brev – med slukket telefon og tændte sanser.

Biblioteket sørgede for, at papir, pen og en frankeret kuvert lå klar på skrivepultene, og til at sætte tankerne igang var der stille musik med komponisten og guitaristen Mark Solborg, der denne aften medbragte nye originale værker arrangeret for guitar, samt unikke improvisationer i og med det magiske gamle rum, som læsesalen er.

Tre foredrag med musik

Over tre mandage i efteråret vakte vi brevet til live gennem oplæsninger, musikoptrædener og videoprojektioner: en række forfattere, skuespillere, forskere og musikere fremførte hver især et brev, som har særlig betydning for dem.

Breve giver os adgang til fortiden, hvis de gemmes i mange år. Så bliver de til tidslommer, hvor man kan blive fluen på væggen i en svunden tid, et forlist forhold, et ukendt venskab, et eksil, en flugt eller blive grebet af kaldets kompromisløshed.

I dag er brevet en sjældenhed, men som Det Kongelige Biblioteks bugnende

Den gamle læsesal i eftertænksom belysning: brevskrivningskoncerterne var et tilløbsstykke og alle pladser udsolgt. Foto: Camilla Stephan.

samling af mere end to millioner breve vidner om, har denne korrespondanceform i århundreder været den vigtigste måde at udtrykke sig på.

I samarbejde med dagbladet *Information* og PostNord var biblioteket vært ved tre store arrangementer i Dronningesalen, hvor en række forfattere, skuespillere, forskere og musikere pegede på deres yndlingsbrev, som de medbragte på scenen og læste op fra. Nogle af dem var hentet i bibliotekets store samling af breve – andre taget med hjemme fra skrivebordsskuffen.

BREVET – KÆRLIGHEDEN

Mandag den 10. oktober 2016

Kærligheden: Den lykkelige, ulykkelige, den mellem venner, elskende, forældre og

børn – den vi alle længes efter og som vi frygter at miste. Den som var engang ...

Medvirkende: forfatter Niels Barfoed, journalist Lone Kühlmann, forskerne Birgitte Possing, Poul Behrendt og Elisabeth Møller Jensen, skuespillerne Sonja Richter og Michael Moritzen samt musiker Mark Linn.

BREVET – KALDET

Mandag den 7. november 2016

Kaldet: Om at mærke drivkraften trække i en. Hvor langt vil man gå for at følge lidenskaben, kunsten, videnskaben eller karrieren? Hvor meget vil man lægge bag sig for at give efter for kaldet?

Medvirkende: musiker Steffen Brandt, skuespiller og filminstruktør Lotte Ander-

Et gammeldags papirbrev trækker fulde huse – her EKSILET den 5. december, hvor Benedikte Fogh Rostbøll oplæser et af Karen Blixens mange breve fra Afrika. Foto: Niels Hougaard

sen, forfatter Niels Barfoed og skuespiller Ellen Hillingsø samt den franske ambassadør i Danmark, François Zimeray.

Zimeray læste et brev op, som Frankrigs tidligere præsident François Mitterrand havde skrevet til sin elskende gennem 33 år, kunsthistorikeren Anne Pingeot. Brevet stammer fra den i Frankrig nyligt udgivne *Lettres à Anne* (1962-1995), der rummer samtlige 1.218 breve, som Mitterrand gennem årene skrev til Pingeot – mens han urokkeligt fulgte kaldet og karrieren som politiker.

BREVET – EKSILET

Mandag den 5. december 2016

Eksilet: Den fysiske og psykiske indespærring, den frivillige landflygtighed og den

ufrivillige landsforvisning. Eksilet når det skal holde fjender, venner, politikere, terrorister, familie eller bare en selv ude.

Medvirkende: musiker og sangskriver Dicitte, forfatter og professor Hans Hertel, forfatter Jens Andersen, musiker Claus Hempler, forfatter Alen Meskovic, skuespiller Laura Bro og forsker Benedikte Fogh Rostbøll.

Næde du det ikke?

Foredragene fra brevaftenerne kan (gen)opleves på bibliotekets mediekanal:

<www.kb.dk/da/mediekanal>

Udstillinger

OPSLAG NEDSLAG

– Danske kunstnerbøger

30. september 2016 – 11. marts 2017

Rotunden

En stor udstilling i Den Sorte Diamant viser for første gang et overblik over den voksende genre *kunstnerbøger*.

Udstillingen viser værker fra seks årtier; både bøger af mastodonter som Asger Jorn, Per Kirkeby, Sven Dalsgaard og Tal R og en række helt nye værker af bl.a. Amalie Smith og Lea Porsager.

En kunstnerbog er ikke en bog om kunst, men slet og ret en bog som kunst. Kunstnerbogen er et værk i sig selv og kan samtidig fungere som en formidling af en række udtryksformer som foto, tegning, grafik og tekst. Der er i disse år fornyet interesse for kunstnerbøger. *OPSLAG NEDSLAG* viser seks tværnsnit i kunstnerbogens historie og stilistiske univers, sådan som den har udviklet sig på dansk grund siden slutningen af 1950'erne og frem til i dag. Sigtet ligger på den tematiske og materielle spændvidde gennem en række nedslag, der sætter fokus på mediet, tilblivelsen, stilretninger inden for genren

og den historiske kontekst. Udstillingens temaer perspektiveres desuden via otte hovedkunstnere, hvis kunstnerbøger på forskellig vis belyses gennem rumlige installationer og supplerende kunstværker.

Den masseproducerede kunstnerbog har siden 1950'erne været en velegnet måde, hvorpå kunstnerne kunne distribuere deres kunst uden om gallerier, museer og andre institutionelle begrænsninger. Materielt set spænder bøgerne vidt: fra Sven Dalsgaards små pamfletter distribueret pr. post og til Martin Larsens værk i otte bind på lige knap 6.000 sider; fra standardbøger og til værker, der på forskellig vis eksperimenterer med omslag af sandpapir, eller som Per Kirkebys smukke "blå, tid" er helt og aldeles blå (se forsiden af sidste nummer af *Magasin*).

På udstillingen kan man også få lejlighed til at se pionerværket *Fin de Copenhague* ("Københavns endeligt"), som Asger Jorn og franskmændene Guy Debord udgav i 1957. Jorn og Debords kulørte montageværk har et omslag af såkaldt matricepap (et restprodukt fra avisproduktionen), der har en helt særegen stoflighed (se billedet nedenfor). Matricepappet betyder, at oplagets 200 eksemplarer alle har et unikt omslag.

For første gang siden *Fin de Copenhague* blev trykt i maj 1957 er flere eksemplarer til stede i samme rum (se også Thomas Hvid Kromanns artikel herom i *Fund og Forskning* 2015). Udstillingen har desuden fokus på processen fra materiale til bog, idet man kan se aldrig tidligere udstillet materiale fra private arkiver tilhørende bl.a. Tal R, Bjørn Nørgaard, Jesper Fabricius, Lene Adler Petersen og Asger Jorn. En femtedel af værkerne er udstillet på en måde, så gæsterne kan bladere i dem.

Det er en særdeles levende og aktuel praksis, der vises på Det Kongelige Bibliotek, som efter sammenlægningen med *Danmarks Kunstbibliotek* besidder landets suverænt største samling af kunstnerbøger.

Udstillingen er tilrettelagt af forsker Thomas Hvid Kromann og udstillingsarkitekt Christina Back, begge fra Det Kongelige Bibliotek.

In Circular Tangle

Nyt værk af Ditte Knus Tønnesen
25. november 2016 – 13. januar 2017
Oktogonen

Den 25. november afsløredes et helt nyt kunstværk, der er fremstillet specielt til *Oktogonmontren*. Det ottekantede møbel er i sig selv et eventyrligt værk med fint udskåret træ og vitriner i usædvanlige geometriske former. Montren blev indviet som en slags indbygget udstillingsskab, da Det Kongelige Biblioteks 'nye' bygning stod færdig i 1906, og den danner stadig ramme om skiftende udstillinger. I denne omgang har Det Nationale Fotomuseum inviteret Ditte Knus Tønnesen til at fylde montren med sin kunst.

Ditte Knus Tønnesen (f. 1982) er uddannet billedkunstner indenfor det fotografiske felt fra The Glasgow School of Art, men hun bruger mediet på måder,

Modstående side: Oktagonmontren er i sig selv seværdig, men frem til 13. januar kan man tillige se udstillingen In Circular Tangle, der er skabt af Ditte Knus Tønnesen specielt til det særpregede møbel. Fotoet her er dog fra en tidligere udstilling.

Navnet på montren kommer af, at den er opstillet i rummet Oktagonen, som rent fysisk udgjorde hjertet i Det Kongelige Bibliotek i perioden 1906-1999, dvs. før Diamanten: Her kom man op efter at have forceret trappen fra hovedindgangen ud mod Bibliotekshaven – og som en rundkørsel sørgede den for afvikling af trafikken til og fra læsesalen, katalogværelset, udlånskranken, m.m.m.

Det ottekanterede rum er tegnet af bygningsarkitekt, Hans J. Holm (1835-1916), med hvis navn bibliotekets medarbejdere refererer til den røde murstensbygning: 'Holm'.

Rummet er selvsagt stærkt inspireret af Karl den Stores domkirke i Aachen.

man ikke er vant til at se. Ofte krydser hendes værker grænserne mellem fotografi, skulptur og installation, og det samlede udtryk er meget langt fra indrammede billeder på papir.

Til Oktagonmontren har hun blandt andet arbejdet med at fremkalde sine billeder direkte på glaspladerne i montrens vitriner. Billederne, der opstår på denne måde, træder frem i sort og gennemsigtigt, og det kan være svært at se, hvad der er positiv og negativ. De kan minde om gamle hulemalerier eller andre tegn efterladt af menneskehænder på sten. Det er ikke tilfældigt, for Ditte Knus Tønnesen er optaget af forholdet mellem mennesket og natur. I værket til Oktagonmontren kredser hun om "naturen i hovedet," nemlig den naturopfattelse, de fleste moderne mennesker møder naturen med, når de forsøger at skabe orden i noget, der alligevel ofte er organisk eller spirituelt kaos.

Erhvervelser

i Musik- & Teatersamlingen

Beatles, Stones, Elvis og alle de andre
Torben Billes rockbøger er indlemmet i samlingerne, efter at familien har doneret hans privatbibliotek til Det Kongelige Biblioteks musiksamling.

Torben Bille (1949-2013) var en af landets mest centrale rockjournalister og -anmeldere fra midten af 1970'erne. Med donationen af journalistens bogsamling har biblioteket fået et væsentligt supplement til sin rocklitteratur, ikke mindst hvad gælder biografier om og af de store engelske og amerikanske navne, der angav retningerne for rockhistorien.

Da Torben Bille døde, efterlod han sig en større bogsamling, hvoraf en del blev overdraget til Det Kongelige Bibliotek; nu er bøgerne blevet indlemmet i samlingerne. For størstedelens vedkommende er de placeret i musikreferencesamlingen og kan bruges på stedet. Erhvervelsen betyder, at bibliotekets samlede bestand af værker om f.eks. Elvis Presley, The Beatles, Bruce Springsteen og ikke mindst Bob Dylan er vokset betragteligt.

Marguerite Vibys arkiv

Det Kongelige Bibliotek har med taknemmelighed modtaget Marguerite Vibys arkiv. Hun var uden tvivl en af 1900-tallets funklende stjerner i dansk teater, film og revy. Det er derfor med stor glæde, at biblioteket indlemmer arkivet i Dramatisk Bibliotek til gavn for alle dem, der har interesse i at blive klogere på denne charmerende personlighed i teaterhistorien. Foruden korrespondance, fotos, erindringsnotater og scrapbøger indeholder

*Bamses Venner ombord på inspektionsskibet 'Beskytteren' under et ophold i Tórshavn i 1979.
Foto: Wikimedia Commons.*

arkivet også kalendere og notesbøger fra 1940'erne og frem, med såvel professionelle som personlige betragtninger. Arkivet er doneret af Marguerite Vibys datter, skuespillerinden Susse Wold.

Hvor spillede Bamses Venner 26. juli 1980?

Møjsommeligt samlede udklip giver et detaljeret billede af dansktop-orkesteret Bamses Venners karriere.

I mange år sad et ægtepar i Bjerringbro og nærlæste alle deres aviser, ugeblade, koncertprogrammer og reklameaviser. Når de fandt noget, der havde med Bamses Venner eller forsanger Flemming "Bamse" Jørgensen (1947-2011) at gøre, klippede de det ud og satte det ind i mapper. Og de var særdeles grundige: Sågar bitte-

små annoncer i reklameaviser, hvor den seneste plade med Bamse var nævnt eller blot vist på billedet, blev møjsommeligt klippet ud. Det Kongelige Bibliotek har modtaget denne store udklipssamling med artikler, annoncer m.v. fra aviser og ugeblade i perioden 1975-2005.

Ægteparrets store arbejde betyder, at man nærmest kan følge Bamse og hans orkester dag for dag fra 1975 til 2005, hvor den sidste annonce blev klippet ud. Man kan læse om, da Bamses Venner slog igennem på *Dansktoppen* i 1975, se de første interviews med de vordende stjerner og følge med i, hvordan de blev et kendt navn. Derudover får man et godt indblik i, hvilke scener Bamses Venner optrådte på gennem tiden.

Men hvor spillede Bamses venner så den 26. juli 1980? Det gjorde de såmænd

i Hammel, hvor de spillede op til dans ved det årlige dyrskue. Bamses Venner vendte ofte tilbage til den samme scene år efter år og var dermed for mange danskere et fast indslag på linje med påske og juleaften – således også i Hammel.

Dansk Dansehistorisk Arkiv

I efteråret 2016 har Teatersamlingen overtaget Dansk Dansehistorisk Arkiv. Med sine omfattende undersøgelser af både dansk og nordisk folkedans – konkretiseret i de mange udfyldte spørgeskemaer fra både folkedansere og musikere – giver arkivet et ret præcist billede af lokale forskelle i stil, trin og akkompagnement, samt et billede af, af hvem og hvor de forskellige danse har været danset.

Arkivet rummer tillige en del materiale fra flere forskellige danske danseskoler i form af sæsonprogrammer, informationspjecer, konkurrenceoversigter m.m. Hermed gives et fint og interessant indblik i amatørordansens udbredelse og praksis i Danmark i 1900-tallet.

Musikhistorisk pionerarbejde

Nu kan forskere, musikere, skribenter og andre interesserede benytte sig af *Ejvind Skøguls* musikhistoriske rugbrødsarbejde: En serie værkfortegnelser over 420 danske komponister, som nu indgår i Det Kongelige Biblioteks musiksamling.

De fleste musikmennesker kender vist situationen: Man har navnet på en mindre kendt komponist og ville egentlig gerne have et hurtigt overblik over vedkommendes musikalske produktion. Men det kan tage tid at få fremskaffet de informationer, man har brug for, og sær-

ligt når det drejer sig om måske mindre spillede, hvis ikke ligefrem helt ukendte komponister. Dette problem er nu blevet løst for de danske komponisters vedkommende, idet Ejvind Skøgul har udarbejdet en samling af værkfortegnelser over ikke færre end 420 danske komponister, ordnet efter komponistens fødselsdag.

Det er oplagt, at et så omfattende opslagsværk er et meget velkomment redskab for alle, der beskæftiger sig med dansk musik – det være sig musikere, skribenter, forskere m.fl. Desuden er meget af den musik, Skøgul nævner, fuldstændig ukendt. Fortegnelserne vil derfor kunne inspirere musikere eller musikproducenter til at dykke ned i dette væld af værker, hvoraf mange sover Tornerosesøvn i arkiver og biblioteker i stedet for at blive opført. Fortegnelserne er nu placeret på Læsesal E Vest i Den Sorte Diamant.

Henrik Sartous arkiv

Det er med stor glæde, at Dramatisk Bibliotek nu kan åbne for adgang til Henrik Sartous (1964-2005) omfattende arkiv, som teaterinstruktøren efterlod sig ved sin alt for tidlige død.

Materialet er så godt som færdigkatalogiseret og klar til at give alle interesserede et indblik i Sartous imponerende professionelle virke. Foruden instruktørmanuskripter og notesbøger rummer samlingen også rollelister, programmer, interviews m.m.

Som en del af samlingen findes også et AV-arkiv, hvor både billede- og lydoptagelser fra færdige forestillinger og fra prøveforløb kan opleves. AV-arkivet indeholder desuden også en række upublicerede fotos fra forestillinger.

Foredrag

Efteråret er som altid den travleste og mest begivenhedsrige for bogfolket – i det følgende er der derfor kun plads til en kort notits om årstidens mange arrangementer. Fyldig omtale kan læses på bibliotekets hjemmeside, ligesom flere af arrangementerne kan genopleves på vor mediekanal:

<www.kb.dk/da/mediekanal>

International Forfatterscene

Efterårets program

Delphine de Vigan (FR)

Mandag den 19. september 2016
Dronningesalen

**Ha-Joon Chang (KR) &
Mogens Lykketoft (DK)**

Mandag den 26. september 2016
Dronningesalen

Jan-Werner Müller (DE)

Torsdag den 13. oktober 2016
Dronningesalen

Haruki Murakami (JP)

Onsdag den 2. november 2016
Dronningesalen

Timothy Snyder (US)

Torsdag den 10. november 2016
Blixen

Linn Ullmann (NO)

Tirsdag den 13. december 2016
Dronningesalen

De unge og de tunge

Henrik Nordbrandt og Trisse Gejl

En samtale om inspiration og opvækst
Tirsdag den 6. september
Caféscenen, Café Øieblirket

Julie Boserup og Jan Gehl

En samtale om arkitektur og inspiration
Tirsdag den 4. oktober 2016
Rotunden

Nanna Debois Buhl og Jytte Rex

En samtale om kunstnerbøger og inspiration
Tirsdag den 29. november 2016
Rotunden

Koncerter

Også på koncertfronten har efteråret været travlt, og her er kun plads til en kort omtale; fulde koncertprogrammer og -detaljer kan altid findes på:

<www.kb.dk/da/dia/musik>

Ekkozone

Minimalisme i Diamanten 1:3
Torsdag den 15. september 2016
Dronningesalen

**DiamantEnsemblet: Mozart, Mozart,
Mozart**

Med pianisten Sebastian Knauer og sopranen Denise Beck.
Tirsdag den 20. september 2016
Dronningesalen

Brevskrivningskoncert 1

Se mere også under Tema: Brevet
Onsdag den 21. september 2016
Læsesal Nord

Wien kommer til København

Solister fra Wiener Staatsoper og operachef Dominique Meyer gæster Den Sorte Diamant. Med sopranen Regine Hangler og mezzosopranen Margarita Gritskova

Fredag den 23. september 2016
Dronningesalen

DiamantEnsemblet: Broadway

Den amerikanske sangskat
Tirsdag den 4. oktober 2016
Dronningesalen

Stamic Kvartetten

Lørdag den 8. oktober 2016
Dronningesalen

Trio Wanderer

Klavertrioer i Diamanten
Tirsdag den 11. oktober 2016
Dronningesalen

Athelas Sinfonietta Copenhagen

Musik af Amr Okba, Bahaa El Ansary, Behzad Ranjbaran og Bushra El-Turk
Tirsdag den 1. november 2016
Dronningesalen

Theatre of Voices

Minimalisme i Diamanten 2:3
Torsdag den 3. november 2016
Dronningesalen

Golden age of Arabian Divas

Fatma Zidan Ensemble. Musik af Oum Kalthoum, Fayruz Warda, Layla Murat, Faiza Ahmet m.fl.
Lørdag den 5. november 2016
Dronningesalen

DiamantEnsemblet: Beethoven,

Sjostakovitj & Ashkar
Med pianisten Saleem Ashkar

Tirsdag den 15. november 2016
Dronningesalen

The Smith Quartet

Minimalisme i Diamanten 3:3
Tirsdag den 22. november 2016
Dronningesalen

Brevskrivningskoncert 2

Se mere også under Tema: Brevet
Torsdag den 24. november 2016
Læsesal Nord

Julekoncert med Bach & Corelli

Barokensemblet Camerata Øresund med Peter Spisiskj og Marcus Mohlin
Lørdag den 10. december 2016
Dronningesalen

Andre arrangementer

Nordisk Råds Litteraturpris 2016

Aftenen inden afgørelsen
Mandag den 31. oktober 2016
Dronningesalen

Aftenen før prisoverrækkelsen kunne man møde de nominerede til Nordisk Råds Litteraturpris. En aften med den nordiske litteratur i centrum fyldt med samtale og oplæsning af de nominerede værker. Vært var litteraturkritiker Klaus Rothstein.

Ved arrangementet spillede den svenske cellist, bassist og komponist Svante Henryson, som vandt Nordisk Råds Musikpris 2015.

Selve prisen uddeltes i DR KoncertHuset den 1. november til – kan vi godt afsløre nu – den svenske lyriker Katarina Frostenson (f. 1953),

Indkaldelse af ansøgninger til

**Frimærkehandler og jernbanehistoriker
Peer Olav Thomassens Fond**

Ansøgningsfrist: 1. april 2017

Fonden, som er stiftet i 1992, har formålet "Videreførelse af forskningen i fortrinsvis dansk trafik- og kommunikationshistorie" og yder støtte til:

- a. Anskaffelse af relevant materiale, herunder til den fornødne bevaring, registrering, katalogisering, indbinding, konservering mv. af det indgåede materiale.
- b. Udarbejdelse af publikationer, først og fremmest trykkomkostninger.
- c. Studie- og forskningsudgifter, herunder rejsetilskud.
- d. Tilskud til afholdelse af udstillinger, seminarer, kongresser m.v.

Ad a: Støtte til opbygning af private bogsamlinger falder uden for formålet.

Ad c: Da fondens midler er af forholdsvis beskeden størrelse, vil det ikke være muligt at yde effektiv støtte til forskning inden for de i formålsparagraffen nævnte områder i form af løn.

Af hensyn til ekspedition af imødekomne ansøgninger, skal disse indeholde oplysning om modtagerens adresse og personnummer. Hvis ansøgeren er en juridisk person, skal man i ansøgningen oplyse CVR-nummer.

Ansøgning vedlagt curriculum vitae, eventuel publikationsliste samt anbefalinger stiles til direktør Svend Larsen og sendes til:

Det Kongelige Bibliotek

elektronisk: kb@kb.dk

eller fysisk: Postboks 2149

1016 København K

så den er biblioteket i hænde senest 1. april 2017 med morgenposten / kl. 12:00.

Uddelingen forventes at finde sted i maj-juni 2017.